

Megkétszereződött a timföld-gyártás

Az 1970-ben jóváhagyott alumíniumipari központi fejlesztési program alapján tovább gyorsult az iparág fejlődése. A Nehézipari Minisztériumban tájékoztattak a program végrehajtásáról. Ebben a Magyar Alumíniumipari Trösztre hárultak a legnagyobb feladatok. A tröszt, amely az egész magyar ipar termelésének mintegy 5 százalékát adja, a múlt évben, az előző évhez viszonyítva 16,4 százalékkal növelte az alumíniumipari termékek forgalmát.

A fejlődés meggyorsításának fontos bázisa a magyar-szovjet timföld-alumínium egyezmény, ami lehetővé tette, hogy a rendelkezésre álló szűkös fejlesztési erőforrásokat koncentráltabban használtsuk, mert nem kellett létrehozni nagy kohászati és energetikai létesítményeket. 1968 óta központi fejlesztési program alapján a bauxittermelés 1 945 000 tonnáról a múlt évben 2 751 000 tonnára emelkedett, s az idén megközelíti a 3 millió tonnát. Ennél is nagyobb ütemben bővült a timföld-termelés, 1968-hoz viszonyítva ez év végére megduplázódik.

Pályakezdés

Szaktanulmányok a DÉLÉP-nél

Szaktanulmányok a DÉLÉP-nél

Az ország egyik legnagyobb építőipari vállalatánál, a DÉLÉP-nél fontos feladatnak tekintik az utánpótlás nevelését, a szaktanulmányok megvalósítását. Tanmühelyekben megfelelő körülmények között gyakorlott, jól képzett szaktanulmányok irányítják, segítik a fiatalok próbálkozásait. A központi telep egyik épületében — amelyet néhány éve alakítottak át tanmühellyé — épületlakatosokat, hegesztőket, villanszerelőket és

épületasztalosokat képeznek. Itt kilenc szaktanulmány — élükön R. Nagy Ferenc tanmühelyvezetővel — munkálkodik azon, hogy a fiúk elsajátítsák a gyakorlati fogásokat, hogy megismerjék a valóságos termelőmunkát.

Természetesen nem elegendő mindehhez csupán a munkahely jótékony légköre. Különösen azért nem, mert az építőipari munka nem helyhez kötött, a fiatalokat már az oktatás éveiben különböző feltételekhez, körülményekhez kell szoktatni, hogy később ne érje őket csalódás. Vajon, hogyan látja ezeket a szempontokat R. Nagy Ferenc?

— A képzés első hónapjaiban szükségesnek tartom a zárt műhelyt — hangzik a válasz. — A fiatalok mit sem látnak a kinti mozgásokból, csupán a munkájukra kell figyelni. Ez megkönnyíti a szaktanulmányok dolgát, több idejük marad arra, hogy mindenkit külön-külön megfigyeljenek, valamennyi gyermeknek szükség szerint segíthessenek. Hogy ne válják a munka túlzottan egyhangúvá, háromórás oktatás után aktív pihenés következik minden csoportnak, természetesen fölülváltva. Ilyenkor az épület mellett, a maguk építette kézilabdapályán fociznak a fiúk. Különösen a hegesztőknek jön jól az ilyen szünet, hiszen ők egyhelyben végzik nagy összpontosítást igénylő munkájukat.

— Az alapismeretek elsajátítása után megismerik a fiatalok az igazi termelőmunkát; valamennyi harmadéves — lakatosoknál — másodikosok is — dolgozik már építkezéseken, illetve felnőttek között, üzemekben. Találkoznak munkáskollektívákkal, későbbi munkatársikkal.

Az ilyenkor, illetve a pályakezdetkor szerzett tapasztalatok azonban nem minden esetben jók. Nagy Imre, a villanszerelők szaktanulmány vezetője például arról beszél, hogy elég sokan visszajárnak hozzájuk a kezdő szaktanulmányok közül. Vannak, akik a régi, bizalmas kapcsolatot kihasználva, csupán tanácsokat kérnek, de nem egy fiatal panaszával kereste föl egykori oktatóját. A kesergés oka általában az idősebb szakik zárkózottsága, önzése. Nem mindenki adja át szívesen tapasztalatait, szakmai tudását.

Szerencsére az üzemek többségében már befogadják a kezdőket. Tudják, az iskolaeveik csak alapokat adnak egy-egy mesterséghez, a többi már a folytatáson, a kollektívák segítőkészségén múlik. Öröndetes, hogy a szocialista brigádok többségénél a vállalások is tartalmaznak a fiatal dolgozókkal, kezdő szaktanulmányokkal való foglalkozást.

Sz. J.

Magyar—jugoszláv hitel-finanszírozási megbeszélés

A magyar—jugoszláv gazdasági együttműködési bizottság kezdeményezésére jugoszláv bankszakemberek ér-

keztek Budapestre. A jugoszláv vendégek pénteken a Magyar Kereskedelmi Kamara székházában kereszttal-beszélgetésen vettek részt a magyar bankszakemberek és néhány magyar vállalat képviselőivel, s megvitatták, hogy a jugoszláv bankszervek milyen feltételekkel nyújtanak hiteleket külföldi vállalatoknak. Házigazdaként dr. Ujházy László, a Kamara alelnöke üdvözölte a megbeszélés résztvevőit, hangsúlyozva, hogy a Kamara jugoszláv tagozata mintegy száz magyar vállalatot tömörít, amelyek közül sokan érdekeltek a két ország közötti gépipari forgalom növelésében.

A jugoszláv bankszakemberek elmondták, hogy Jugoszláviában hitelalapot létesítettek a gépipari finanszírozására, amit gépvásárlások esetén a magyar vállalatok is igénybe vehetnek a nemzetközi kereskedelem szoros hiteljárati idő és kamatfeltételek mellett. (MTI)

Érdek és társadalom

Hogy a címben foglalt kérdést megválaszoljuk, lapozunk vissza kissé az egyénre és a társadalomra vonatkozó nézetekben, ismeretekben. A marxista filozófia szempontjából az egyén — történelmi jellegű képződés. A ma élő egyén tehát nem adott a világtörténelem „első pillanatában”. Ellenkezésképpen, a történelem folyamán, hosszú fejlődés nyomán alakult ki, s e folyamat első nagy korszakának lezárulása a kapitalizmus. Miért?

Mert a történelemben első ízben a kapitalista ártermelés talaján alakulhatott ki az egyes ember anatómiája közösséggel szemben. Csak e kiszakadás, az elkülönülés árán válhatott az egyes ember — egyéniséggé. Csak a korábbi természetes közösségekkel (primitív társulások, városállam, faluközösség) fenntartott viszony radikális megváltoztatása útján jöhetett létre az ember — mint egyén, amely saját magát célként és értékékként, öncélként és öntértékékként szemléli.

Az ember egyénné — individuummá — válásának azonban, sajátos paradoxonként, megvolt a világtörténelmi „ára”. Az egyén történelmi kialakulásának útja egy társadalmi osztály — a proletáriátus — alávetésén és elnyomódásán keresztül vezetett. Létrejött továbbá a tőkés világpiac, amely a társadalmi munka megosztásával behálózta csaknem az egész földgolyót. Ezzel az emberiség, mint egész, kapcsolatba került önmagával. Am ember és ember kapcsolata — éppen a munka megosztása jóvoltából — elvesztette személyes jellegét. Az emberi kapcsolatok ártermelők és árutulajdonosok kapcsolatává váltak. Ember és ember kapcsolatát az áru, s a benne testet öltő egyénérték: a pénz kezdte közvetíteni.

Sajátos képet kapunk tehát, ha megvonjuk az egyenleget, ha összeszámoljuk azokat a történelmi pluszokat és mínuszokat, amelyeket tárgyunk szempontjából a kapitalizmus produkált. Az egyik oldalon ugyanígy ott áll az ember (mint egyén) elé állított szigorú és áthághatatlan rendi korlátok lebontása, s ezzel a szabadság és egyenlőség elvont lehetősége; ám ezzel szemben a másik oldalon olyan tények sorakoznak fel, mint az ember közösségi életének felbomlása, mint az emberi kapcsolatok eldologiasodása, mint az egyéniség kóros „túlfejlődése”, az egoizmus.

Jellemző, hogy míg a társadalmi és egyéni élet polgári ihletésű diagnosztái egy-két évszázaddal ezelőtt elsősorban a pluszokra, a pozitívumokra helyezték a hangsúlyt, addig a mai polgári gondolkodók — legalábbis igényesebb részük — már a negatívumokat, a mínuszokat magyarázzák, mentetik.

Az előbb jelzett negatív jelenségeket, a mínuszokat, szokás az elidegenedés megnyilvánulásaként számon tartani. Az elidegenedés — amely történelmileg legkifejtettebb formáját a kapitalizmusban éri el, s amelynek megszüntetése egyik a szocializmus gyakorlati teendőinek — kétarcú, ellentmondásos jelenség tehát. Jelentkezhet a gazdaság szférájában: a munkás „értékötletet gyártó géppé” válik, munkája tárgya és terméke nem az övé, nem a sajátja. Jelentkezhet — szélesebben — a társadalmi viszonyok világában, mint a társadalmi élet szétesése, mint a tevékenykedő emberek kapcsolatainak elvárosodása, elszemélytelenedése. És megnyilvánulhat a társadalmi tudatban, a közgondolkodásban, amennyiben az a valóságot hamis, fonák módon tükröző nézetek — (például vallás) — befolyása alá kerül; s éppígy az elidegenedés következménye, hogy a szellemi és fizikai munka történelmi szétválásával a köznap gondolkodást gyakran mérőföldnyi távolságok választják el a valóság tudományos visszatükrözésétől.

Azonban éppen ezek, az elidegenedés történelmi kényszerűségeinek „kitett” egyének — és csoportjaik — teremteték meg a társadalom anyagi és szellemi gazdagságát, teremtették új és új szükségleteket, létrehozták a valóság megértésének, elsajátításának olyan bonyolult formáit, mint a tudomány, a művészet. Más szóval: az ember saját maga bizonyult történelme kovácsának, akkor is, ha ez a történelem — egészen a szocializmusig — milliós tömegeket ítélt egy kiszolgáltatott, embertelen életre. Az ember maga teremtette meg társadalmának — s ezzel saját magának — gazdagságát, ám ez a szocializmust megelőző korokban az egyéntől elválasztott, számára pusztán lehetőségként létező gazdagságnak bizonyult.

Mit jelent mármint az elidegenedés meghaladása, tevékenykedése a szocializmusban? Jelenti, hogy megszűnik az egyén elértéktelenedésének folyamata. Jelenti, hogy az egyének által létrehozott anyagi termékek és szellemi produktumok az egyének és közösségeik ellenőrzése és hatalma alá kerülnek. Azt jelenti, hogy az egyének munkája és kapcsolatrendszere nem válik el, nem függetlenedik többé az egyes emberektől. Másszóval, hogy a társadalom életét nem befolyásolják kiismerhetetlen törvények, áttekinthetetlen folyamatok. Ellenkezésképpen, az egyének és közösségeik képesek urává lenni munkafolyamataiknak, társadalmi tevékenységüknek: befolyásolni tudják a társadalmi teremtést, a csere, az elosztás különféle viszonylatrendszerét, amelyek — valamilyen formában — mind-mind az ő szükségleteik kielégítésére hivatottak.

Nem szabad azonban elfelejteni, hogy ezek feladatok, amelyek megoldása széles történelmi perspektívában lehetséges. Az örökölt mínuszok megszüntetése, az önmagát és világot uráló ember megjelenése még nem következhet be a proletárforradalom másnapján. Az elidegenedés megszüntetése a szocializmusban történelmi lehetőség és szükségszerűség. Ez azonban nem jelenti azt, hogy egycsapásra rendelkezniük olyan gyakorlati és elvi adottságokkal, amelyekből mechanikusan lehetne vezetni teendőinket. Nincsenek kész megoldási sémák, amelyek már csupán alkalmazásra várnának. Ellenkezésképpen a szocializmus feladata a marxizmus—leninizmus alapján kidolgozni azokat az elvi és praktikus eljárásokat, amelyek az egyént egy nevezőre hozzák saját történelmi folyamataival.

Nyilvánvaló, hogy ennek során saját reális életfolyamataink elemzéséből kell kiindulnunk.

P. ZS.

Szüreteliek az őszibarackot

Molnár József felvétele

A Szeged környéki homokon megkezdtek a legkorábban érő őszibarack szedését. Az első barack mindig csemegének számít, bár az igazán ízletes fajtákat a későbbi napok érleli meg. Képviselet: Nacs István ládába gyűjti az első termést Domaszéken.

Szövetkezeti kiváló áruk fóruma

Kiosztották az okleveleket és különdíjakat

A Kiváló Áruk Fórumának eddigi 23 pályázatán minősített csaknem 1200 fogyasztási cikk 13 százalékát szövetkezetekben állították elő. Ez is időszerűvé tette, hogy az ipari szövetkezeti szektor önálló KÁF-pályázaton vonulassa fel a minősítő jelet elnyert termékeit a nagyközönség elé.

A KÁF és az OKISZ most zárult 1975. évi közös pályázatán minősített és régebbi kiváló termékeit bemutató kiállítást pénteken nyitották meg az Országos Piackutató Intézet budapesti, Nagymező utcai termében, ahol együtt-

tal kiosztották az újabb KÁF-okleveleket és különdíjakat is.

A látogatók meggyőződhetnek arról, hogy az ipari szövetkezetek jól alkalmazkodnak a növekvő igényekhez, számos műszakilag fejlett, korszerűen formatervezett termékkel jelentkeznek a piacon. Ilyen például a szombathelyi Fémipari Szövetkezet kempingfűzője, illetve grillüstő készüléke, az Autofém Szövetkezet Midipress kávéfőző családja vagy a Hungária Műanyagfeldolgozó ISZ műanyag autós-cikkeinek választéka.

A most zárult KÁF-OKISZ-pályázatra 131 termékkel jelentkeztek a szövetkezetek, a minőségvizsgálatok után 77 termék került az esztétikai zsűri elé, végül is 17 kollektívra 58 terméket kapta meg a KÁF minősítő jelének viselési jogát, kilenc immár második alkalommal.

A most először kitűzött különdíjat, a díszes serleget Rév Lajos, az OKISZ alelnöke nyújtotta át a Hungária Műanyagfeldolgozó, a soproni Háziipari, illetve az Autofém ipari szövetkezetek vezetőinek.